

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF GRAPHIC DESIGN AND VISUAL COMMUNICATION

ΓΑΛΑΖΟΥΛΑ ΑΘΗΝΑ

A.M.: 14074

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

*Εικονογράφηση του ποιήματος «Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού»
του Γιάννη Ρίτσου*

Επιβλέπων Καθηγητής

Dr Ευάγγελος Χατζηθεοδώρου

Αναπληρωτής Καθηγητής, Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Αθήνα, Ιούλιος 2021

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF GRAPHIC DESIGN AND VISUAL COMMUNICATION

Εξεταστική επιτροπή:

Dr Ευάγγελος Χατζηθεοδώρου

Αναπληρωτής Καθηγητής
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Dr Σοφία Μυτιληναίου

Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

Ιωάννα Δελφίνο

Ακαδημαϊκός Υπότροφος
Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΑΤΤΙΚΗΣ
UNIVERSITY OF WEST ATTICA

ΣΧΟΛΗ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ
ΤΜΗΜΑ ΓΡΑΦΙΣΤΙΚΗΣ ΚΑΙ ΟΠΤΙΚΗΣ ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑΣ

FACULTY OF APPLIED ARTS AND CULTURE
DEPARTMENT OF GRAPHIC DESIGN AND VISUAL COMMUNICATION

ΔΗΛΩΣΗ ΣΥΓΓΡΑΦΕΑ ΠΤΥΧΙΑΚΗΣ / ΔΙΠΛΩΜΑΤΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Η κάτωθι υπογεγραμμένη **Αθηνά Γαλαζούλα** του **Αναστασίου**, με αριθμό μητρώου **14074** φοιτήτρια του Πανεπιστημίου Δυτικής Αττικής της Σχολής “Εφαρμοσμένων Τεχνών και Πολιτισμού” του Τμήματος “Γραφιστικής και Οπτικής Επικοινωνίας”, δηλώνω υπεύθυνα ότι: «Είμαι συγγραφέας-σχεδιαστής αυτής της πτυχιακής εργασίας και ότι κάθε βοήθεια την οποία είχα για την προετοιμασία της είναι πλήρως αναγνωρισμένη και αναφέρεται στην εργασία. Επίσης, οι όποιες πηγές από τις οποίες έκανα χρήση δεδομένων, ιδεών ή λέξεων, είτε ακριβώς είτε παραφρασμένες, αναφέρονται στο σύνολό τους, με πλήρη αναφορά στους συγγραφείς, τον εκδοτικό οίκο ή το περιοδικό, συμπεριλαμβανομένων και των πηγών που ενδεχομένως χρησιμοποιήθηκαν από το διαδίκτυο. Επίσης, βεβαιώνω ότι αυτή η εργασία έχει συγγραφεί από μένα αποκλειστικά και αποτελεί προϊόν πνευματικής ιδιοκτησίας τόσο δικής μου, όσο και του Ιδρύματος. Παράβαση της ανωτέρω ακαδημαϊκής μου ευθύνης αποτελεί ουσιώδη λόγο για την ανάκληση του πτυχίου μου».

Ο/Η Δηλών/-ούσα

Α. Γαλαζούλα

Εικονογράφηση

ΤΟΥ ΠΟΙΗΜΑΤΟΣ

Ὀνειρο
καλοκαιρινού
μесеμεριού

ΤΟΥ

Γιάννη Ρίτσου

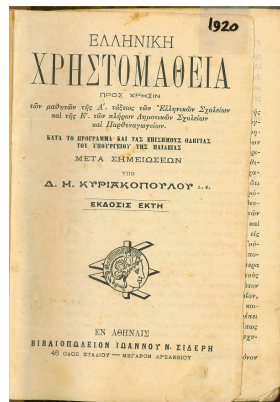
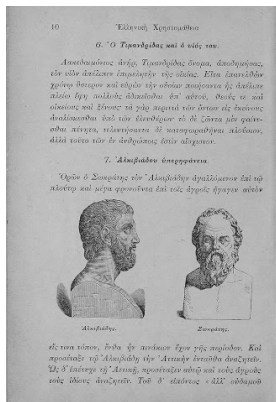
Ο ρόλος της εικονογράφησης στην παιδική λογοτεχνία

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ο 19^{ος} αιώνας

Η ασπρόμαυρη εικόνα συνοδεύει κείμενα ηθικογραφικού και διδακτικού χαρακτήρα. Στα σχολικά βιβλία, όπως στην **“Χρηστομάθεια” (1841)** οι εικονογραφήσεις έχουν ακαδημαϊκό ύφος.

Το **1879** εκδίδεται η **“Διάπλαση των παιδών”** με το εικονογραφικό περιεχόμενο να αποτελείται από ασπρόμαυρες ξυλογραφίες και ζωγραφική.

Ελληνική Χρηστομάθεια

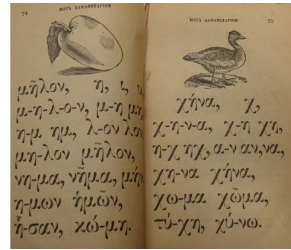
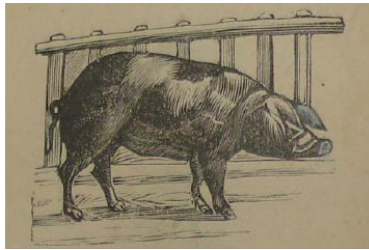
Διάπλασις των παιδών 1896 / 1941 / 1946 / 1970

Ο ρόλος της εικονογράφησης στην παιδική λογοτεχνία

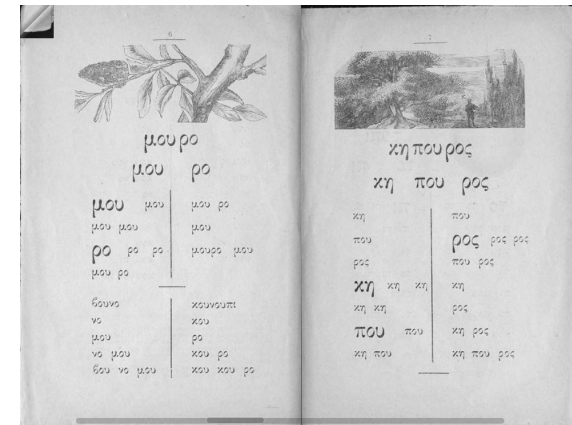
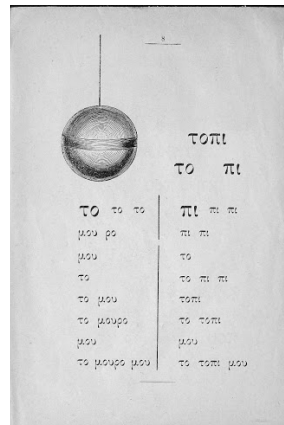
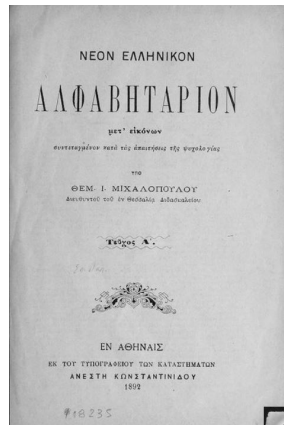
Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

Το 1880 εκδίδεται το “Μέγα αλφαβητάριον κατά την νέαν μέθοδον συντεταγμένον” του Χαρίσιου Πούλιου με το ακαδημαϊκό σχεδιαστικό ύφος της εποχής.

Το 1892 εκδίδεται το “Νέον ελληνικόν αλφαβητάριον τεύχος Α” του Θ. Μιχαλόπουλου με αντίστοιχη σχεδιαστική προσέγγιση.

Μέγα αλφαβητάριον

Νέον ελληνικόν αλφαβητάριον τεύχος Α

Ο ρόλος της εικονογράφησης στην παιδική λογοτεχνία

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ο 20^{ος} αιώνας

Κατά τα πρώτα χρόνια παρουσιάζονται τα πρώτα δείγματα αλλαγής στην τεχνοτροπία. Στα αναγνωστικά επικρατεί το ίδιο διδακτικό κλίμα και η εικονογράφηση το ακολουθεί μεταφέροντας ηθικοπλαστικές αξίες.

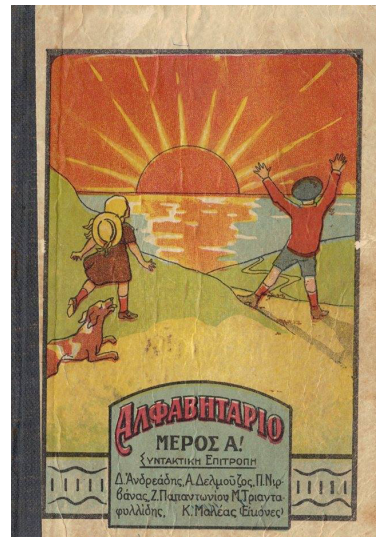
Από το **1910** και μετά οι εικόνες αλλάζουν. Δεν έχουν φόντο και είναι πιο ανάλαφρες. Η “Διάπλασις των παιδών” υιοθετεί το δισδιάστατο χωρίς φόντο σκίτσο, το οποίο είναι πιο ανάλαφρο από τις ξυλογραφίες και τις λιθογραφίες.

Το **1917** εκδίδεται το αναγνωστικό της Ε’ Δημοτικού “**Τα ψηλά βουνά**” του Ζ. Παπαντωνίου.

Το **1918** ο Κων. Μαλέας εικονογραφεί το Α’ μέρος από το “**Αλφαβητάρι με τον ήλιο**” με πιο ελεύθερη και ευχάριστη εικονογράφηση.

Τα ψηλά βουνά

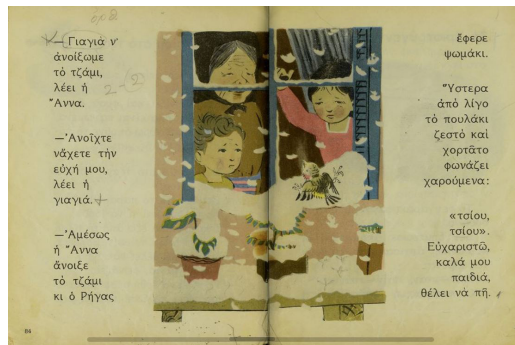
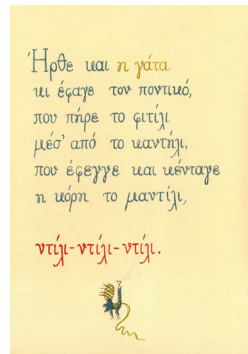
Αλφαβητάρι με τον ήλιο

Ο ρόλος της εικονογράφησης στην παιδική λογοτεχνία

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ο 20^{ος} αιώνας

Η έκρηξη της ποιότητας συντελείται με τους ζωγράφους της **γενιάς του '30**, που θα συμβάλλουν να διαδοθούν τα σύγχρονα, για εκείνη την εποχή, ευρωπαϊκά εικαστικά ρεύματα. Μερικοί περίφημοι ζωγράφοι της γενιάς αυτής είναι ο **Φώτης Κόντογλου** & ο **Ράλλης Κοψίδης** (*Τα ελληνικά παραμύθια* / 1927), ο **Σπύρος Βασιλείου** (*Ντίλι-Ντίλι*), ο **Γιάννης Κεφαλληνός** (*Τα παιδάκια - αλφαβητάρι* / 1932). Επίσης ο καθηγητής της ΑΣΚΤ **Κ. Γραμματόπουλος** εικονογράφησε το αλφαβητάριο *"τα καλά παιδιά"* το 1949 και το αλφαβητάρι των Γιαννέλη & Σακκά προωθώντας καινοτομίες στον συντηρητικό χώρο της παιδικής εικονογράφησης.

Ο ρόλος της εικονογράφησης στην παιδική λογοτεχνία

Η ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

ο 20^{ος} αιώνας

Πρίν το '70 η εικονογράφηση ήταν υπόδουλη στις παιδικές προκαταλήψεις. **Η δεκαετία του '80** χαρακτηρίζεται πλέον απο μία ποικιλία τεχνοτροπιών που σχετίζονται με τα **κινήματα** του τέλους του 19ου με 20ου αιώνα όπως ο Σουρεαλισμός, ο Ιμπρεσιονισμός, ο Κυβισμός και ο Φωβισμός. Το αποτέλεσμα που προέκυψε ήταν οι ευρύτερες σχεδιαστικές αντιλήψεις στην εικονογράφηση. Λόγω των κοινωνικοπολιτικών αλλαγών και της αύξησης της πληροφόρησης ο λόγος και η εικόνα γίνονται πλέον ένα και οι εικονογραφημένες μικρές ιστορίες βρίσκονται θεματικά πιο κοντά στη σύγχρονη πραγματικότητα του παιδιού με θέματα όπως το φυσικό περιβάλλον, η οικογένεια, οι ανθρώπινες σχέσεις, η τεχνολογία και το διάστημα.

Τα χαρακτηριστικά της νέας εικονογραφικής αντίληψης του '80 είναι:

- έκφραση προσωπικού ύφους του καλλιτέχνη
- Αφαιρετική απόδοση των στοιχείων του πραγματικού κόσμου
- Απομάκρυνση από τη ζωτογραφική απόδοση του κόσμου
- Ανάγκη ερμηνείας του ορατού κόσμου.

Η εικονογράφηση διδακτικού ύφους εγκαταλείπεται λόγω:

- των νεότερων πλέον παιδαγωγικών αντιλήψεων/πρακτικών
- της ενημέρωσης των εικονογράφων σε θέματα εικόνας
- της σύγχρονης λειτουργίας της εικόνας και της προβολής της απο τα ΜΜΕ.

Τέλος, για τη δεκαετία του '80, μπορούμε να πούμε ότι διαμορφώνονται οι συνθήκες που θα επιστρέψουν στους εικονογράφους να συμπορευτούν με τις εξελίξεις και να είναι σε θέση να μεταφέρουν τα νέα μηνύματα στο χώρο του παιδικού βιβλίου.

Βιβλιογραφία

Δελώνης, Α. (1990). *Ελληνική Παιδική Λογοτεχνία, 1835-1985. Από τις πρώτες ρίζες μέχρι σήμερα*

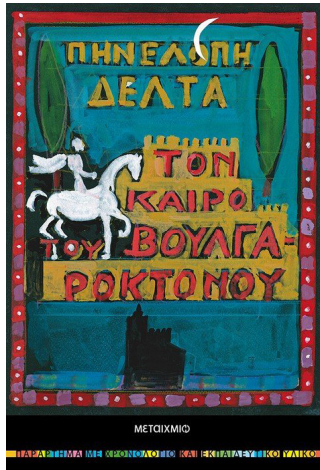
Μπενέκος Αντ. *Το εικονογραφημένο παιδικό βιβλίο* Αθήνα: Δίπτυχο

Π. Ασωνίτης, *Η εικονογράφηση στο βιβλίο παιδικής λογοτεχνίας, 2001*

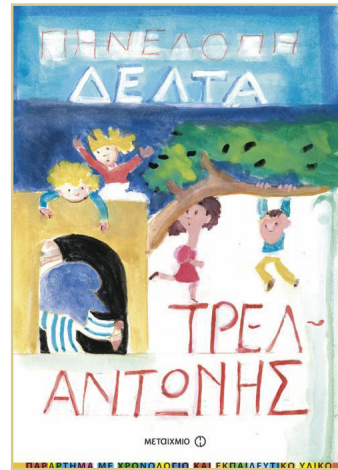
Παπαντωνάκης, Γ. *Περιπλανήσεις στην Παιδική Λογοτεχνία*. Αθήνα Ακρίτας, 2003

<http://e-library.jep.edu.gr/>

Έρευνα.

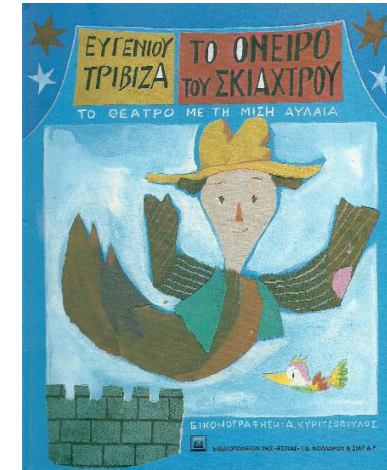
Συγγραφέας: Πηνελόπη Δέλτα
Εικόνες: Αλέξης Κυριτσόπουλος

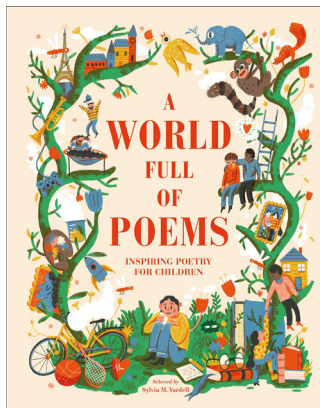
Συγγραφέας: Πηνελόπη Δέλτα
Εικόνες: Αλέξης Κυριτσόπουλος

Συγγραφέας: Άλκη Ζέη
Εικόνες: Σοφία Ζαραμπούκα

Συγγραφέας: Ευγένιος Τριβιζάς
Εικόνες: Αλέξης Κυριτσόπουλος

Συγγραφέας: D.K. Publishing
Εικόνες: Sonny Ross

Συγγραφέας: Μαριγώ Αλεξοπούλου
Εικόνες: Σάντρα Ελευθερίου

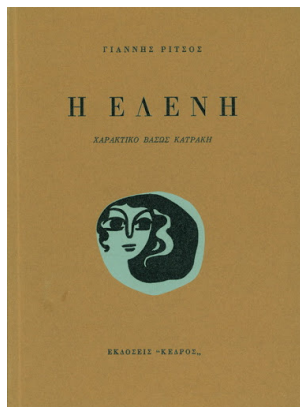
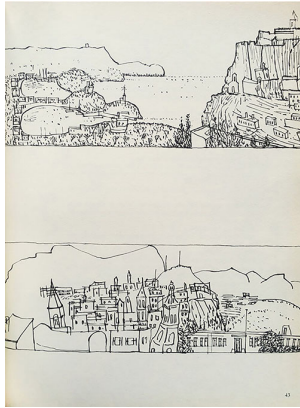
Συγγραφέας: Διάφοροι συγγραφείς
Εικόνες: Dani Torrent

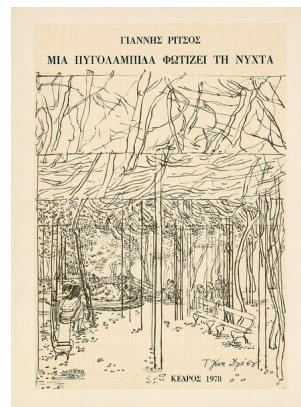
Συγγραφέας: Ευγένιος Τριβιζάς
Εικόνες: Λιάπη Βάλλυ

εκδόσεις.

παλαιότερες εκδόσεις ποιημάτων του Γιάννη Ρίτσου

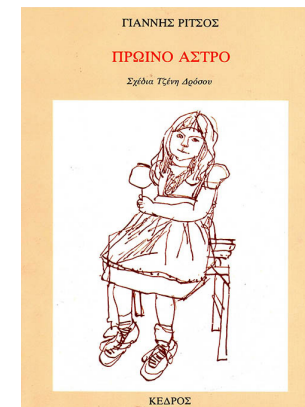
Κέδρος, 1972
Χαρακτικό:
Βάσω Κατράκη

Κέδρος, 1978
Τζένη Δρόσου

Κέδρος, 1980
Τζένη Δρόσου

Κέδρος, 1982
Τζένη Δρόσου

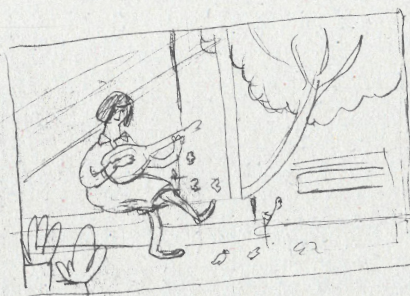
Γιάννης Ρίτσος

λίγα λόγια...

Ο Γιάννης Ρίτσος (Μονεμβασιά, 1 Μαΐου 1909 - Αθήνα, 11 Νοεμβρίου 1990) ήταν ένας από τους σπουδαιότερους Έλληνες ποιητές με διεθνή φήμη και ακτινοβολία. Δημοσίευσε πάνω από εκατό ποιητικές συλλογές και συνθέσεις, είκοσι δύο μυθιστορήματα, 1 θεατρικό έργο και μελέτες. Τα έργα του συμπληρώνουν πολλές μεταφράσεις, χρονογραφήματα και άλλα δημοσιεύματα. Αρκετά από τα έργα του έχουν μεταφραστεί σε ξένες γλώσσες. Πολιτικά ανήκε στην Αριστερά (συγκεκριμένα στο Κομμουνιστικό Κόμμα Ελλάδας και την Ενιαία Δημοκρατική Αριστερά όταν το ΚΚΕ βρισκόταν στη παρανομία). Ο Ρίτσος νόσπη από φυματίωση, ξεπέρασε την ασθένεια (πράγμα δύσκολο για την εποχή) και πέρασε από υλικές και ηθικές δοκιμασίες. Στο σανατόριο του «Σωτηρία», όπου νοσηλευόταν, ήρθε κοντά με τον μαρξισμό και την Αριστερά, πράγματα που επηρέασαν βαθύτατα την ποίησή του και τον τρόπο ζωής του. Αφού πέρασε από διάφορα σανατόρια, εγκαταστάθηκε στην Αθήνα, όπου εργάστηκε ως αυτοδίδακτος σκηνοθέτης στην Εργατική Λέσχη και ως ηθοποιός και χορευτής σε επιθεωρήσεις.

προσχέδια.

Πειραματισμός.

Δοκιμές & πειραματισμοί που βασίστηκαν σε ένα σαλόνι, ώστε να καταλήξω στην τεχνοτροπία την οποία θα ακολουθήσω στον χρωματισμό όλου του βιβλίου.

Σκίτσο τελικού σαλονιού

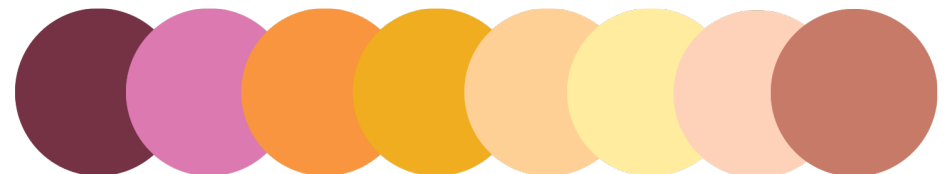
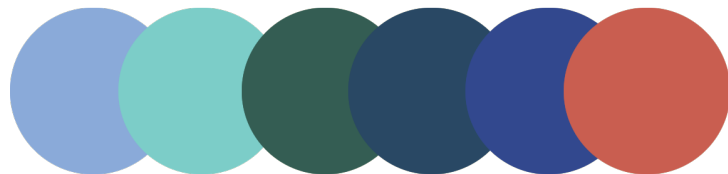
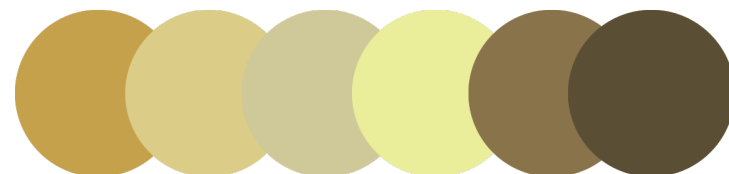
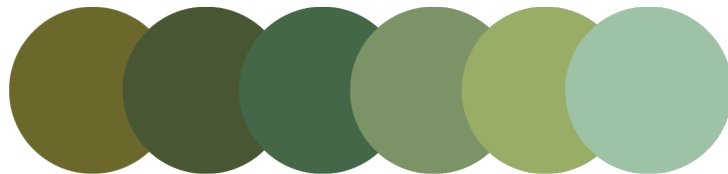
Πειραματισμός με ακουαρέλα και ξυλομπογιές

Χρωματισμός σαλονιού ηλεκτρονικά

παλέτα.

Τα χρώματα που χρησιμοποιήθηκαν σε ολόκληρο το βιβλίο. Προσπάθησα να επιλέξω χρώματα γήινα αλλά και αρκετά ψυχρά, μιας και το ποίημα είναι γεμάτο πλούσιες εικόνες απο τη φύση και το περιβάλλον, με έντονα τα χρώματα τόσο της βλάστησης & των φυτών, όσο και της θάλασσας & του ουρανού. Όλο το κείμενο εμπνέει έντονη αισιοδοξία και αγάπη για τη ζωή, οπότε είναι φυσικό και τα χρώματα που θα επέλεγα να είναι ζωντανά και ζωηρά.

ΤΥΠΟΓΡΑΦΙΑ.

Ως βασική γραμματοσειρά του ποιήματος ήθελα να επιλέξω κάτι το οποίο θα εκπέμπει μια νοσταλγία και θα παραπέμπει σε παλαιότερη εποχή, μιας και μιλάμε για ένα ποίημα τοποθετημένο στην δεκαετία του '30 με '40. Ωστόσο ήθελα να το συνδυάσω με στοιχεία του παρόντος και να τα εντάξω σε αυτό. Οπότε χρησιμοποιήθηκε ως βάση μια γραμματοσειρά με αρκετά παλιό χαρακτήρα και μια γραμματοσειρά ανα περιπτώσεις πιο φρέσκια, παιχνιδιάρικη και παιδική, αφού ο παιδικός χαρακτήρας του κειμένου είναι φανερά έντονος.

GFS Neohellenic.

Α Β Γ Δ Ε Ζ Η Θ Ι Κ Λ Μ

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pf Kids Pro / Grade One.

Α Β Γ Δ Ε Ζ

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ

ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pf Kids Pro / Grade Three.

Α Β Γ Δ Ε Ζ

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ

ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

Pf Kids Pro / Grade Five.

Α Β Γ Δ Ε Ζ

α β γ δ ε ζ η θ ι κ λ μ

ν ξ ο π ρ σ τ υ φ χ ψ ω

0 1 2 3 4 5 6 7 8 9

δοκιμές.

Με βάση ένα συγκεκριμένο σαλόνι, ξεκίνησα να πειραματίζομαι τόσο συνθετικά στην εικονογράφηση, όσο και στην τυπογραφία & τις διάφορες γραμματοσειρές, καθώς και στο layout και το στήσιμο των σελίδων.

δοκιμές.

Δοκιμή τυπογραφίας με στοίχιση σταθερή και απο αριστερά.
Μερικές λέξεις επιλεκτικά τονίστηκαν με διαφορετικό χρώμα & bold.

Δοκιμή τυπογραφίας με μη σταθερή στοίχιση, όπου παραπέμπει
περισσότερο στη λογική του ποιήματος και βγάζει μια πιο ελεύθερη λογική.
Επίσης χρησιμοποιήθηκαν χειροποίητα στοιχεία όπως υπογράμμιση και
κύκλοι θυμίζοντας σημειώσεις σε τετράδιο σχολικό.

Δοκιμή τυπογραφίας με συνδυασμό δύο διαφορετικών γραμματοσειρών,
ασύμμετρη στοίχιση και διαφορετικά μεγέθη λέξεων ανα περίπτωση.

δοκιμές.

Το τελικό σαλόνι.

Είχαμε φτιάξει ένα αμάξι
με **καρυδότσουφλο**.
Μια κονβαρλστρα βάλαμε για ρόδες.
Ζέψαμε δυο μυρμήγκια
και φορτώσαμε τριφύλλι..
σε κανέναν μην πείς που πηγαίνουμε.

δοκιμές.

Δοκιμές για τον τίτλο του εξωφύλλου. Δοκιμάστηκαν δύο τεχνικές. Η μία αφορά έναν τίτλο αρκετά χειρόγραφο και απλοϊκό, ενώ στη δεύτερη περίπτωση η αίσθηση που θέλησα να δώσω ήταν περισσότερο κοντά στο κολλάζ και στο παιδικό.

Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού

Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού

Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού

Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού

Γιάννης
Ρίτσος

δοκιμές.

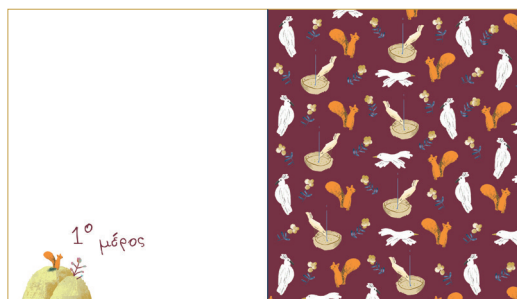
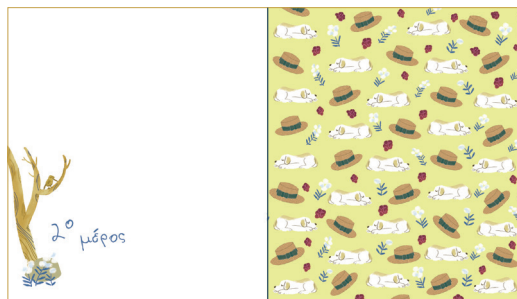
Οι τίτλοι προσαρμόστηκαν στην τελική εικόνα του εξωφύλλου. Ο τελικός τίτλος που επιλέχθηκε ήταν εκείνος με το κόκκινο χρώμα, αφού αναδεικνύεται καλύτερα στο εξώφυλλο και τραβάει την προσοχή του θεατή.

δοκιμές.

Εισαγωγικά σαλόνια.

Πρίν απο κάθε ενότητα του ποιήματος τοποθετείται ένα εισαγωγικό σαλόνι, ώστε να υπάρχει ένας σαφής διαχωρισμός του νοήματος. Δημιουργήθηκαν σε κάθε περίπτωση κάποια μοτίβα με στοιχεία απο όλες τις εικονογραφήσεις του ποιήματος. Παρακάτω παρουσιάζονται διάφοροι τρόποι παρουσίασής τους.

παρουσίαση του βιβλίου.

Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού
Γιάννης
Ρίτσος

παρουσίαση σαλονιών.

Αυτό το βιβλίο ανήκει σε:

Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού

Two small, stylized birds are perched on the letters of the text. One is yellow and the other is green.

Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού, Γιάννης Ρίτσος

1η έκδοση: 2021

© Γιάννης Ρίτσος, 2021

© 2021, Εκδόσεις Κέδρος ΑΕ

Γεωρ. Γενναδίου 3, Αθήνα 106 78 | www.kedros.gr

Το έργο σχεδιάστηκε και εκτυπώθηκε στο τυπογραφείο στις // 2021

Απαγορεύεται η αναδημοσίευση ή αναπαραγωγή του παρόντος έργου στο σύνολό του ή τμημάτων του με οποιονδήποτε τρόπο, καθώς και η μετάφραση ή διασκευή του ή εκμετάλλευσή του με οποιονδήποτε τρόπο αναπαραγωγής έργου λόγου ή τέχνης, σύμφωνα με τις διατάξεις του ν.2121/1993 και της Διεθνούς Σύμβασης Βέρνης - Παρισιού, που κυρώθηκε με το ν.100/1975.

**Όνειρο
καλοκαιρινού
μεσημεριού**

εικονογράφηση

Γαλαζούλα Αθηνά

κείμενο

Όνειρο καλοκαιρινού μεσημεριού
του Γιάννη Ρίτσου

εκδόσεις

ΚΕΔΡΟΣ

Έχεις ακόμα
να κλάψεις πολύ

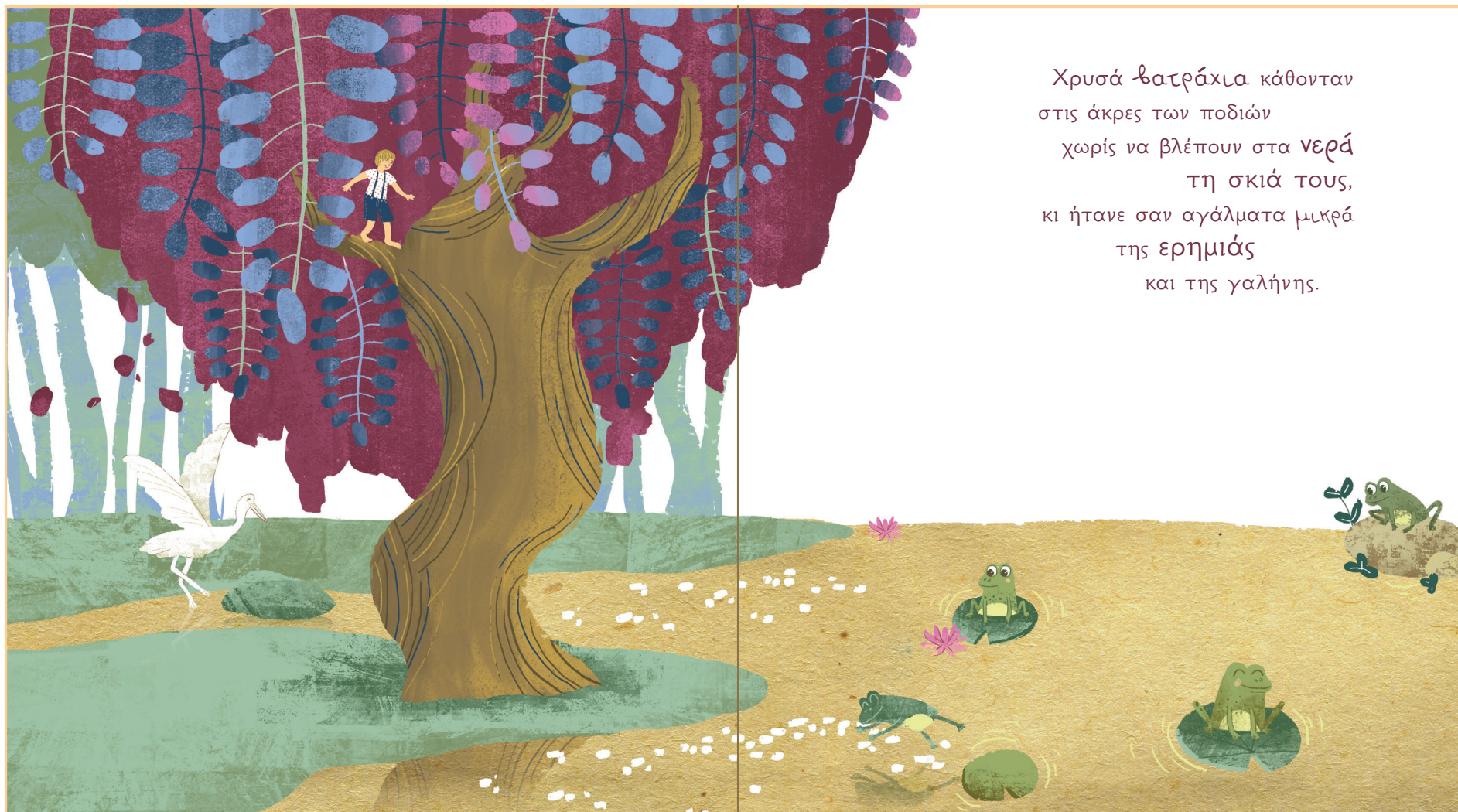
Ίσπου να μάθεις
τον κόσμο να γελάει...

Ο τίτλος του ποιήματος θυμίζει το όνειρο καλοκαιρινής νύχτας του Σαίξπηρ. Το περιεχόμενο όμως είναι γεμάτο εικόνες, τοπία, χρώματα, ήχους και μυρωδιές των παιδικών αναμνήσεων. Σε πρώτο επίπεδο, θα μπορούσε να υποστηριχθεί ότι είναι ένα μεγάλο ποίημα για παιδιά. Ωστόσο, αν συνυπολογιστεί μαζί με την ανάγνωση, η ζωή του ίδιου του δημιουργού, τότε μπορεί να διακριθεί η προσπάθειά του να κρατηθεί ζωντανός και αισιόδοξος σε μία δύσκολη περίοδο της ζωής του. Ο Γιάννης Ρίτσος έγραψε αυτό το ποίημα το 1938 όντας άρρωστος στο σανατόριο της Πάρνηθας. Ο ποιητής αναζητά διέξοδο και βρίσκει τον τρόπο να μετατρέψει τα τραυματικά του βιώματα σε νέες μορφές ζωής, να δει μέσα από τα αρνητικά τα θετικά, να υμνήσει την ομορφιά της φύσης και της νιότης.

Χτες βράδυ δεν κοιμήθηκαν καθόλου τα παιδιά.
Είχανε **κλείσει** ένα σωρό **τζιτζίκια**
στο κουτί των **μολυβιών**,
και τα τζιτζίκια τραγουδούσαν
κάτου απ' το προσκεφάλι τους ένα **τραγούδι**
που το ξέραν τα παιδιά από πάντα
και το **ξέχνουσαν** με τον ήλιο.

Χρυσά βατράχια κάθονταν
στις άκρες των ποδιών
χωρίς να βλέπουν στα νερά
τη σκιά τους,
κι ήτανε σαν αγάλματα μικρά
της ερημιάς
και της γαλήνης.

Τότε το **φεγγάρι** σκόνταψε στις ιτιές
κι
έπεσε στο πυκνό χορτάρι.
Μεγάλο **σούσουρο** έγινε στα φύλλα.

Τρέξανε τα παιδιά,
πήραν στα **παχουλά** τους χέρια το φεγγάρι
κι όλη τη νύχτα
παίζανε στον κάμπο.

Τώρα τα χέρια τους είναι χρυσά,
τα πόδια τους χρυσά,
κι όπου πατούν αφήνουνε κάτι μικρά φεγγάρια
στο νοτισμένο χώμα.
Μα, ευτυχώς, οι ΜΕΓΑΛΟΙ δεν ξέρουν πολλά,
δέν 'καλοβλέπουν.

Μονάχα οι μάνες κάτι υποψιάστηκαν.
Γι' αυτό τα παιδιά κρύβουνε
τα χρυσωμένα χέρια τους στις άδειες τσέπες,
μην τα μαλώσει η μάνα τους
που όλη τη νύχτα παίζανε κρυφά
με το φεγγάρι.

Είχαμε φτιάξει ένα αμάξι
με **καρυδότσουφλο**.
Μια κουβαρίστρα βάλαμε για ρόδες.
Ζέψαμε δυο μυρμήγκια
και φορτώσαμε τριφύλλι..
σε κανέναν μην πείς που πηγαίνουμε.

Ο αντίλαλος του πηγαδιού ακούει
κι οι σπηλιές ξαναλέν τη ΦΩΝΗ μας.
Ο ήλιος καίει τις πέτρες
κι αντίζουν
κάποιοι καπνοδόχοι αθώρητοι
στις άσπρες πολιτσές
των χαμομηλιών.

Οι σουσουράδες
πήρανε τα ΨΑΘΙΝΑ καπέλα μας
και τα φορέσαν.
Τώρα καθισμένες απάνου
στο ψηλό μπαλκόνι της **μουριάς**
μας κοροϊδεύουν.
Κι εμείς κοροϊδεύουμε τις σουσουράδες.

Μπαίνουμε στη μεγάλη ασβεστωμένη μάντρα
που 'ναι γιομάτη αγριόχορτα
και ξύλινους σταυρούς,
και ψάχνουμε να βρούμε **άφριες βιολέτες**
να πλέξουμε στέρνια
για τα μαλλιά των κοριτσιών.

Ο δρόμος από κει και πέρα είναι ίσως
κι οι αγωγιάτες τραγουδάνε
το τραγούδι του **τρύγου**
μες στο μεσημεριάτικο λιοπύρι.

Μια κοπέλα
καθισμένη στο κατώφλι της μέρας
μαθαίνει μαντολίνο.
Μα το φως **μπλέκεται**
στα μικρά δάχτυλα της
και **στάζουν** λουλουδάκια πασχαλιάς
απ' τις σπασμένδες νότες.

Ο κάμπος **γελάει**

και σαλεύουν τα πράσινα **ξένια** του.

Ο ήλιος μεθυσμένος με την **κόκκινη** μύτη του
τρεκλίζει ανάμεσα στα **δέντρα**

και κυνηγάει τα νυσταγμένα **μοσκαράκια**.

Κι εμείς πίσω απ' τις **καλαμιές**,

ΦΩΝΑΖΟΥΜΕ στον ήλιο:

«Μπάρμπα, μπάρμπα μεθύστακα, πρόσεξε,
θα σκοντάψεις κι η μύτη σου θα σπάσει
και θα γεμίσεις **παπαρούνες** τον αγρό»

Κλείστηκε ο **ΗΛΙΟΣ** μες στα ρόδια
κι έφαγαν τα παιδιά
και βάρτηκαν με ήλιο το χείλια,
τα μάγουλα, τα χέρια τους.
Τώρα **χιλιάδες** ήλιοι πέρπατάνε
κάτου απ' τα δέντρα.

Μικρά παιδιά, που μιλήσαμε χτές βράδυ
με τα πουλιά, απ' τ' ανοιχτά μας πουκάμισα
βγαίνουν κυκλάμινα και δυό μικροί ΠΑΠΑΓΑΛΟΙ
καθισμένοι στους ώμους μας
ζητάνε να τους μάθουμε να λένε «καλημέρα»
όταν φτάνει η **νύχτα**.

Μα εμείς δεν ξέρουμε πια να μιλάμε,
μονάχα να γελάμε,
και μαζί μας
γελούν κι οι παπαγάλοι.

Ο λιχνός δάσκαλος
που φοράει **ΜΑΤΟΓΥΑΛΙΑ** από χιόνι
και σακάκι από τσουκνίδες θα μας **μαλώσει** πάλι
γιατί δεν έμαθε πως το φως λουλούδισ στις αυλές
απ' τα δικά μας μόνο μάτια. Εμείς γελάμε **πάλι**.

Το σκάμε απ' το μάθημα της ιστορίας
και των θρησκευτικών.
Μαζί μας το σκάει κι η Ρούθ κι η Ιουδήθ,
ανασηκώνουν τα φουστάνια τους,
πηδούν το φράχτη
και τρέχουν να μας βρούνε.

Πετάμε στη θάλασσα το αναγνωσματάρι,
και **ζωγραφίζουμε** στην άμμο με το δάχτυλο
τον ήλιο που **ΓΕΜΑΕΙ**.
Έτσι του αρέσει κάπως και του ήλιου
να γελάει μην τύχει και γεράσει
κλεισμένος μες στο **ΦΟΣ** του.

Τι είναι το όνειρο καλοκαιρινής νύχτας;
Ανάμνηση, διαφυγή από τη μίζερη
πραγματικότητα ή επιστροφή στην παιδική
ηλικία και στην ξέγνοιαστη ζωή μέσα στη
φύση; Στο έργο, μία αίσθηση ελευθερίας και
αθωότητας είναι απλωμένη παντού ενώ η
επιστροφή στα παιδικά χρόνια ταυτίζεται
με την επιστροφή στη φύση. Μέσω της
αφήγησης δημιουργούνται καταστάσεις
υπερρεαλιστικές, ειδυλλιακές, όλα τα
στοιχεία της φύσης και οι
χαρακτήρες κινούνται προς
το φως καθώς ο ήλιος
υμνείται με όλους τους
τρόπους και είναι
κυρίαρχος παντού.

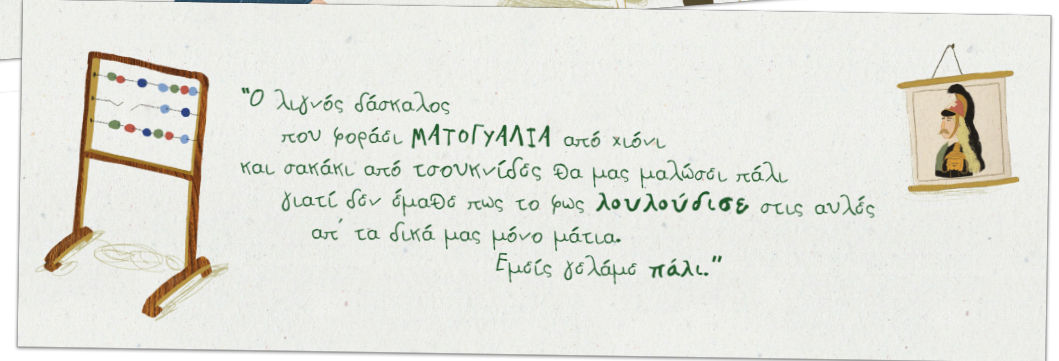
εφαρμογές.

Poster παρουσίασης βιβλίου

εφαρμογές.

Σελιδοδείκτες

εφαρμογές.

Σελιδοδείκτες

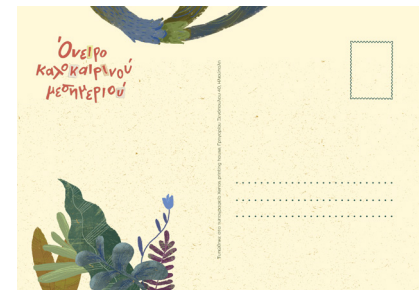
εφαρμογές.

Σελιδοδείκτες

εφαρμογές.

Καρτ-ποστάλ

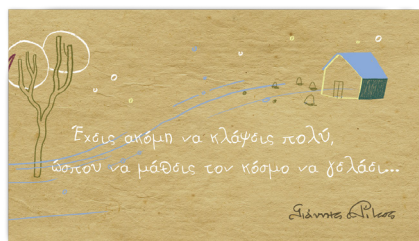

εφαρμογές.

Αυτοκόλλητα

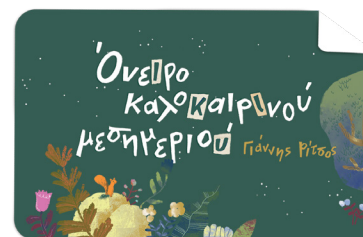
Αυτοκόλλητο "Φεγγάρι"
για την τσάντα

Αυτοκόλλητο "Ρίτσος"
για το τετράδιο

Αυτοκόλλητο "Ροδιά"
για το παγούρι

Αυτοκόλλητο "Όνειρο
καλοκαιρινού μεσημεριού"
για την κασετίνα

Αυτοκόλλητο
"Καρυδότσουφλο"
για την τσάντα

Αυτοκόλλητο "Δάσκαλος"
για την τσάντα

Αυτοκόλλητο "Αλφαβητάρι"
για την κασετίνα

Αυτοκόλλητο "Μαθητής"
για το τετράδιο

Αυτοκόλλητο "Όνειρο
καλοκαιρινού μεσημεριού"
για το παγούρι

Αυτοκόλλητο "Ρίτσος"
για το τετράδιο

εφαρμογές.

Αυτοκόλλητα

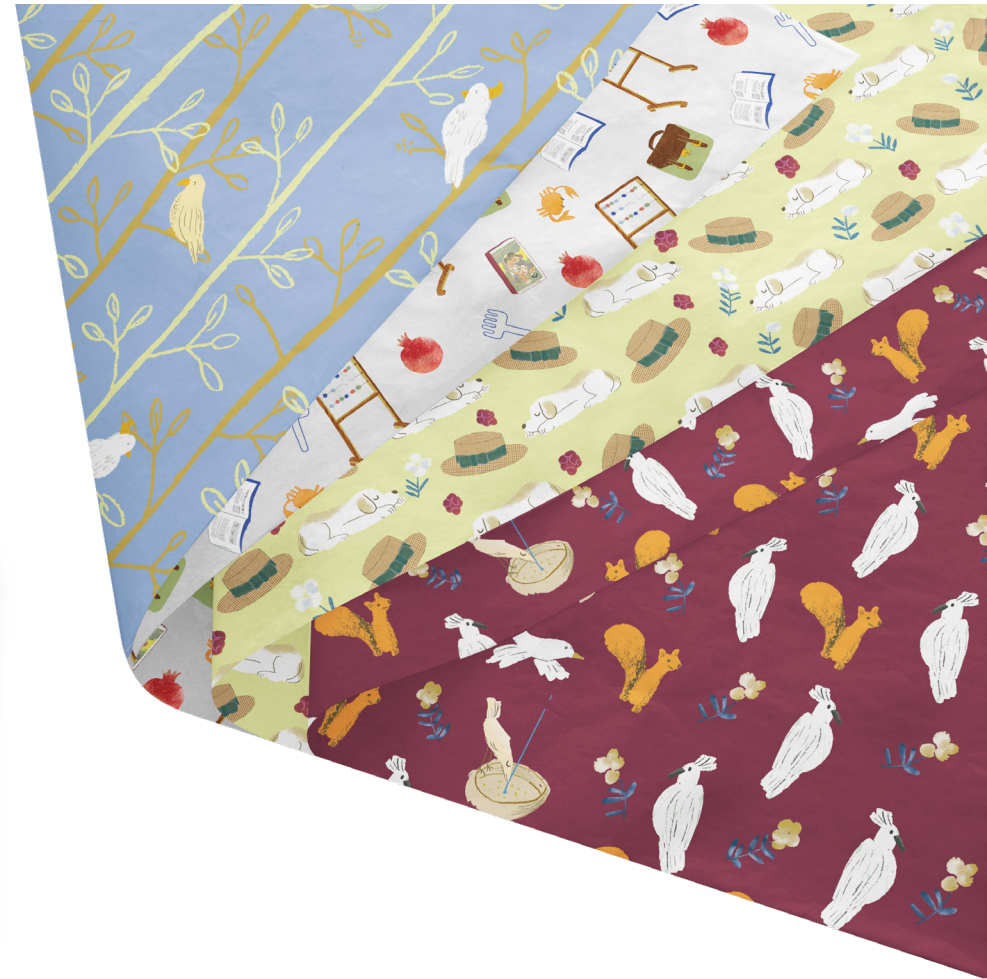
εφαρμογές.

Αυτοκόλλητα

εφαρμογές.

Χαρτί περιτυλίγματος

εφαρμογές.

Υφασμάτινες τσάντες

εφαρμογές.

Χάρτινα τσαντάκια

πρωτοητικό υλικό, με σκοπό τη χρήση στο εσωτερικό των βιβλιοπωλείων.

